

En rapport om arbetet med utforskande konstnärliga uppdrag i kommunal regi

ÖVERRASKA,

VARIERA,

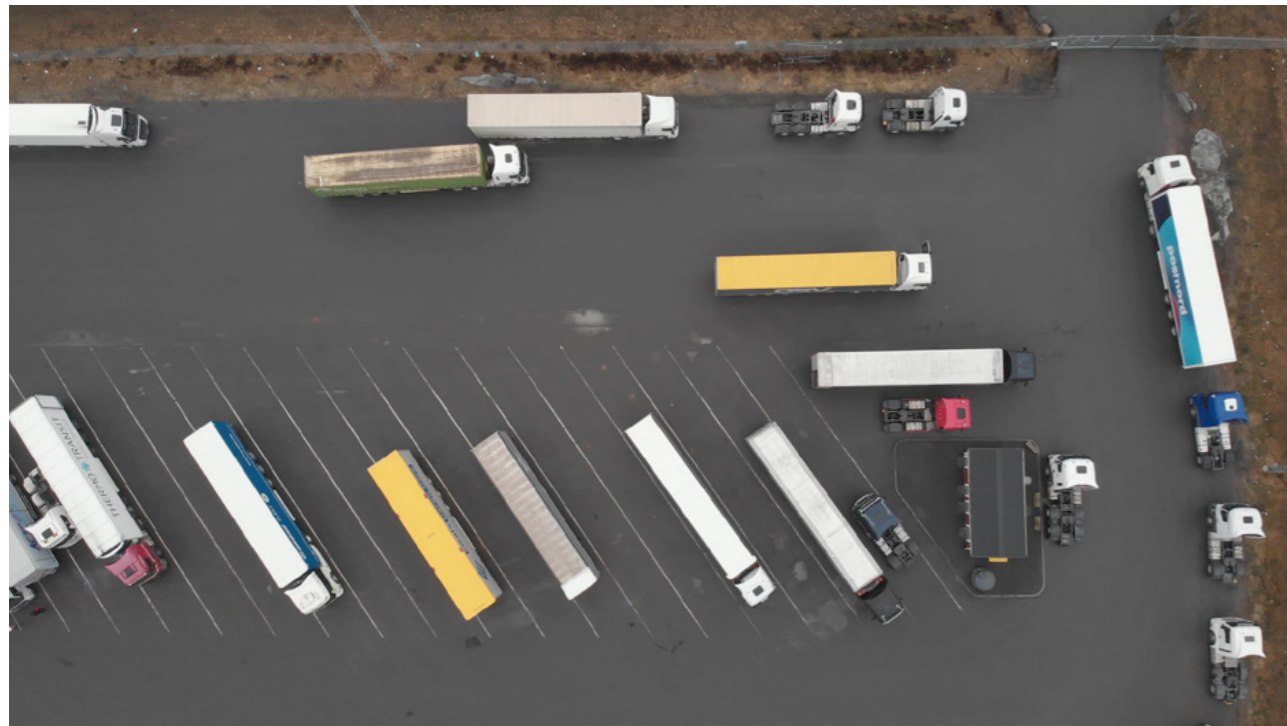
FÖRÄNDRÄ

INNEHÅLL

5	INLEDNING
5	Rapporten
6	Projektet
6	Utställningen
7	BESTÄLLARENS PERSPEKTIV
10	KONSTNÄRENS PERSPEKTIV
10	Lisa Torell
13	Jenny Nordmark
16	Blick Film
19	AVSLUTANDE REFLEKTIONER
19	Process och permanens
19	Frihet och osäkerhet
20	Förmedling och kommunikation
22	Framåtblick

S 4

INLEDNING

År 2022 beslutade Jönköpings kommun att avsätta medel för konstnärliga gestaltungs-uppdrag som inte var direkt kopplade till 1%-regeln. Initiativet togs av politiken för att stärka arbetet med konst och dess synlighet i det offentliga rummet. Uppdraget till Jönköpings kommuns kultur- och fritidsförvaltning som utgjorde basen för *Överraska, variera, förändra* formulerades i den fullmäktigebeslutade verksamhets- och investeringsplanen 2022–2024. Där står det:

Satsningen ryms inom kommunens övergripande mål för den offentliga konsten och vidareutvecklandet av den stärkta närvaron i det offentliga rummet. Satsningen syftar till att strategiskt stärka det långsiktiga arbetet med offentlig konst och genom samtidskonstens processer levandegöra det offentliga rummet.

Mot den bakgrunden utlystes tre deluppdrag, två konstnärliga och ett med fokus på dokumentation och film. Det övergripande projektet fick namnet *Överraska, variera, förändra*. De två konstnärerna som tilldelades uppdrag var Lisa Torell och Jenny Nordmark, och projektet dokumenterades av filmarna på Blick Film (Mima Pastor & Palle Lindqvist). Den här rapporten utgår ifrån beställarens, konstnärernas och filmarnas perspektiv på projektet.

Konstnärerna undersökte kommunen och dess förutsättningar för konst i det offentliga rummet under en längre period – ett arbete som resulterade i två konstnärliga gestaltningar och en gedigen filmatiserad dokumentation av processen.

Rapporten

Rapportens syfte är att redovisa lärdomar från processen av projektet *Överraska, variera, förändra*. Förhoppningen är att rapporten ska bidra med kunskap till fältet och stödja projektets mål att utveckla och undersöka vad offentlig konst kan vara.

Beställaren för de tre deluppdragen var Jönköpings kommun som i den här rapporten representeras av Filip Zezovski Lind, Joel Albinsson och Åsa-Viktoria Wihlborg. Zezovski Lind är nu kultur- och bibliotekschef i Jönköpings kommun men vid projektets uppstart var han konstintendent i kommunen. Albinsson tog över som konstintendent under projektets gång och Wihlborg, VD och grundare för ArtPlattform AB var konstprojektledare för *Överraska, variera, förändra*. Tillsammans formulerade de projektet och arbetade med konstnärerna under utförandet.

Frågeställningarna som är i fokus från beställarens sida handlar om gestaltad livsmiljö och hur perspektivet praktiskt kan appliceras i konstprojekt. Deras perspektiv handlar också om förväntan och hur erfarenheten kan föras vidare in i framtida projekt. Kan ett öppet uppdrag formuleras på ett konkret sätt? Konstnärernas perspektiv har däremot sin utgångspunkt i projekten som utvecklades och de berättar om inspirationskällor och utmaningar. I det avslutande kapitlet sammanfattas resultatet av de tre deluppdragen samt utmaningar med formulering, process och förmedling.

S 5

Projektet

Överraska, variera, förändra skiljer sig från många andra konstnärliga gestaltungsuppdrag då det inte var kopplat till ett specifikt byggprojekt. Det hade i stället en övergripande ambition att stärka det långsiktiga arbetet med offentlig konst genom att testa möjligheterna i Jönköpings kommun. Projektet utgick från kommunens stadsmiljöprogram *Stadens konst*

och andra dokument som beskriver förutsättningar för konsten i kommunens offentliga rum. Med denna bakgrund breddades de geografiska möjligheterna för uppdraget.

Det gjorde det möjligt för projektet att genomföras i hela Jönköpings kommun och konstnärerna kunde utforska och problematisera vad offentlig konst kan och bör vara i kommunen, och i allmänhet.

I konstprogrammet formulerades de två konstnärliga deluppdragen på följande vis:

- Genomföra en undersökning av kommunen eller en plats inom kommunen, i samverkan med offentliga eller privata lokala aktörer och/eller boende, för att identifiera plats, tematik, frågeställning, fenomen eller liknande att adressera konstnärligt.
- Identifiera en lämplig plats eller ett sammanhang för en konstnärlig gestaltning, i relation till budget, tekniska krav och säkerhetsfrågor.
- Tillhandahålla information och material, eller liknande, och medverka i intervjuer eller liknande till den konstnärliga följeforskningen.

Skillnaden mellan de två konstnärliga uppdragen var att det ena skulle resultera i en permanent gestaltning, medan det andra uppdraget inte hade något krav på beständighet eller fysisk gestaltning.

För att stödja den utforskande konstnärliga processen gavs båda konstnärer en skissperiod på ett år. På så sätt skulle konstnärerna få utrymme att utveckla inriktningen på gestaltningarna genom sitt undersökande arbete. Arbetet kunde innefatta samverkan med lokala aktörer, boende, kommunala tjänstepersoner och bolag, samt kartläggningar som workshops, utställningar och panelsamtal.

En av förutsättningarna var att konstnärerna skulle kunna arbeta problematiserande och gå i dialog med, förstärka och/eller ställa sig kritiska till Jönköpings offentliga rum eller andra identifierade företeelser och teman.

Det tredje, dokumenterande uppdraget sammanfattades i följande punkter:

- Följa konstnärerna och deras arbete med projektet, från att urval gjorts och de påbörjat sitt arbete samt under produktion av de två gestaltningarna.
- Samla material till filmen, genom exempelvis intervjuer, plats- och ateljébesök eller deltagande vid möten.
- Inom ramen för budgeten producera och klippa en längre dokumentationsfilm, som visar följeforskarens bild av projektet, dess process och innehåll, samt eventuellt kortare trailers eller avsnitt för visning i Jönköpings kommun (på exempelvis bibliotek, museer eller andra kulturlokaler).

Målgruppen som definierades i konstprogrammet var Jönköpings kommuns invånare. Filmen var tänkt att visas på lokala platser, samt online och skulle kunna användas som pedagogiskt material i förmedlingen av projektet i stort.

Utställningen

En annan viktig insats för att förmedla projektet *Överraska, variera, förändra* ägde rum i april 2023 genom en skissutställning på *Konstväggen* i Jönköpings stadsbibliotek. Utställningen, som fick titeln *Stadens konst*, syftade till att ge publiken en djupare inblick i processen och arbetet med de tre delprojekten. Här fick besökare möjlighet att utforska både de pågående idéerna och de konstnärliga visionerna bakom uppdragen, vilket skapade en dialog mellan konstnärerna och allmänheten.

För konstnärerna blev utställningen inte bara en plattform för presentation, utan också en förlängning av deras kreativa skissarbete.

S 6

BESTÄLLARENS PERSPEKTIV

Jönköpings kommuns riktlinjer för anskaffande av konstverk togs fram under samma period som *Överraska, variera förändra* formulerades. Där beskrivs ambitionen "att utveckla kommunens arbete med konst i offentliga rum, bland annat genom att ge konsten en framträdande roll i samhällsplanering och i utveckling av stad och landsbygd." Samma skrivning återfinns i kommunens arkitekturstrategi. *Överraska, variera, förändra* är en del av det arbetet och testar en möjlig roll för konsten i samhällsplaneringen. Här kunde konstnären genom samtidskonstens metoder föra en analyserande och ifrågasättande process och belysa viktiga frågor i den gestaltade livsmiljön.

Åsa-Viktoria Wihlborg: Jönköpings kommun har en rik historia och ett starkt lokalt engagemang och är samtidigt en plats i förändring, där globala och lokala strömningar möts och påverkar varandra. Genom att bjuda in konstnärer att verka i denna kontext får de en plattform att undersöka och gestalta hur historien och samtiden hänger samman, hur vi kan lära av det förflutna och samtidigt skapa utrymme för reflektion, eftertänksamhet och innovation.

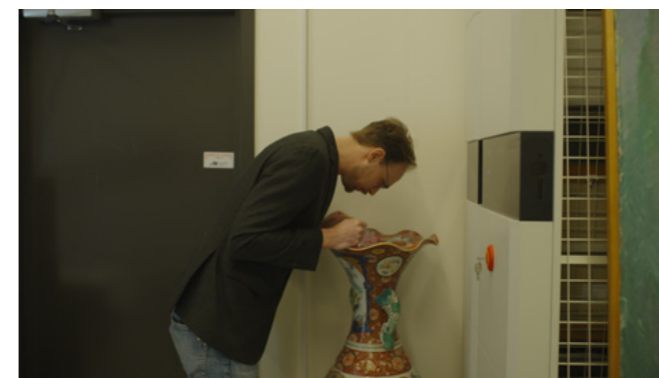
Filip Zezovski Lind: Utmaningarna är många, resurserna begränsade, och fördomarna om en stelbent byråkrati lever kvar. Med projektet *Överraska, variera, förändra* vill vi möta dessa utmaningar genom samtidskonstens processer. Vårt mål är att undersöka och utmana nuvarande arbetsformer och hitta nya, mer hållbara sätt att driva samhällsutvecklingen framåt.

Joel Albinsson: Projektets öppna form, utan tydligt definierade mål och med en anmodan till konstnärerna att själva identifiera platser och frågeställningar att gå i dialog med, är ett sätt för den offentliga konsten att närma sig det institutionella samtidskonstfältet. Här skapas utrymme för utforskande och kritiska processer som också kan ifrågasätta hur Jönköpings kommun är organiserat, rumsligt såväl som administrativt.

I de konstnärliga uppdragen ingick att undersöka kommunen "i samverkan med lokala aktörer och boende". Det var ett genomgående arbetssätt i båda konstnärernas

S 7

projekt och en viktig del i att lyfta lokal-samhällets röster.

ÅVV: Konstnärers perspektiv inom ett öppet undersökande uppdrag som *Överraska, variera, förändra*, ges en möjlighet att gå i dialog med samhället, synliggöra det osynliga och ifrågasätta det vi kanske tar för givet. De kan ifrågasätta de sociala, politiska och historiska strukturer som formar våra liv och på så vis skapa utrymme för reflektion, lärande och förändring. I gestaltningen av våra livsmiljöer kan konsten agera katalysator för utveckling – både för den enskilda individen och för det lokala samhället i stort.

Politiken om gestaltad livsmiljö var en av utgångspunkterna till projektets utformning. Det syns inte minst i helhetsgreppet som konstnärerna har ombetts ta i Jönköpings kommun, samt i uppmaningen att utgå från människorna som bor där. Samverkan och samarbete är viktiga principer i arbetet med gestaltad livsmiljö vilket återspeglas i *Överraska, variera, förändra*. Här samlas olika perspektiv och visioner som bidrar till Jönköpings kommuns arbete med dessa frågor.

ÅVV: Ett konstnärligt perspektiv är särskilt värdefullt på kommunal nivå, där frågor om platsutveckling, delaktighet och identitet står i centrum. Genom att integrera konst i våra livsmiljöer stärks inte bara den fysiska miljön, utan även invånarnas relation till sin omgivning. Konst kan överraska och skapa en känsla av samhörighet, men också utmana och ifrågasätta – vilket är avgörande för att driva på kunskapsutveckling och skapa en mer hållbar och inkluderande framtid.

FZL: Genom att koppla projektet till den nationella arkitekturstrategins vision – att "arkitektur, form och design ska bidra till ett hållbart, jämlikt och mindre segregerat samhälle med omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer" – arbetar vi för att skapa livsmiljöer där människor kan påverka sin omgivning och utveckla samhället tillsammans.

ÅVV: *Överraska, variera, förändra* är inte enbart ett konstnärligt uppdrag, utan en plattform för lärande där konstnärliga processer, lokalsamhällets röster och kommunens visioner möts. Detta möte

ger möjlighet att utforska vad som händer när konsten får ta plats som en aktiv kraft i utvecklingen av våra gemensamma livsmiljöer – där variation och förändring inte ses som hot, utan som en möjlighet och drivkraft att stärka vår samtid och framtid.

Till skillnad från det vanligare förfarandet för offentlig konst, där sammanhanget och platsen identifieras redan i konstprogrammet, skulle *Överraska, variera, förändra* skapa möjligheten för konstnärliga perspektiv i en annan del av samhällsutvecklingen. Att satsningen syftade till att stärka det långsiktiga arbetet med offentlig konst var en bidragande faktor till möjligheten att utforma uppdrag där konstnären själv identifierar sammanhanget och initierar samarbeten därefter.

JA: *Överraska, variera, förändra* innebär på en konkret nivå ett utforskande av formerna för offentliga konstprojekt och hur kommunen kan skapa förutsättningar för konsten att både ta plats i och utmana samhället och dess strukturer.

FZL: För att kunna fortsätta leverera service på den kommunala nivån behöver vi flexibla och effektiva metoder som utmanar byråkratiska principer. Den lokala nivån är där den nationella strategin ska förverkligas, och därför är det viktigt att kommunerna driver utvecklingen framåt. Genom att omsätta strategin i praktisk handling bidrar vi också till att förankra och utveckla kunskap inom området. Arbetet blir då en central del i att implementera Tillitsdelegationens slutsatser, som uppmanar till minskad detaljstyrning och ökat förtroende för medarbetares och ledares förmåga att anpassa arbetet efter medborgarens behov. Konst och kultur får därmed en självklar plats i utvecklingen av våra gemensamma livsmiljöer.

S 8

JA: Att utmana byråkratiska processer och att ifrågasätta eller till och med åsidosätta väl beprövade arbetsformer skapar också en öppning för osäkerhet i projektet. Det experimentella innebär att projektet inte följer en förutbestämd bana. Det nödvändiggör ett aktivt sökande efter nya sätt att arbeta på och nya svar på oväntade utmaningar. Samma utrymme för öppet undersökande konstnärliga processer som ger *Överraska, variera, förändra* sitt innehåll styr också projektets form och förutsättningar. Vi tar inte enbart ett kliv mot att samtidskonstens logik får vara vägledan-

de för de konstnärer som arbetar med att skapa offentliga konstverk. Samtidskonstens processer tillåts också att fullkomligt genomsyra den offentliga konstens strukturer.

S 9

Platser som projektet utgår från är rastplatserna Rasta i Ödeshög, Gyllene uttern, Circle K i Bottnaryd och LogPoint South i Hyltena.

Lisa Torell var en av konstnärerna för Överraska, variera, förändra. I hennes uppdrag ingick att arbeta med en utforskande process och med en öppen gestaltning. Det vill säga att resultatet skulle bestämmas utifrån de processer som hennes konstnärskap ledde henne till.

Lisa Torell: I alla mina uppdrag förhåller jag mig öppen till resultatet. Kontexten avgör hur jag ska utveckla projektet. Det är mötet och dialogen med platsen och människorna där som avgör vilka metoder och material jag ska jobba med. Det påverkar resultatet – till exempel om det ska bli till något performativt eller en installation, eller både och.

Torell valde att arbeta med kommunens rastplatser för yrkeschaufförer. Hon var intresserad av Jönköping som transportsträcka, av det flöde av varor som passerar kommunen varje dag, av infrastruktur och logistik. Hon började med att se på de rastplatser och uppställningsplatser som förarna är beroende av från tre minuter till ett par dygn åt gången. Arbetet inleddes med att röra sig och befinna sig på dessa platser över tid.

LT: Det handlar om att hitta en aktivitet som innebär att jag både kan smälta in och utgöra ett udda element. Att röra sig i dessa områden med stor och synlig filmutrustning kändes riskabelt. Det är enorma asfaltytor där 15–200 långtradare parkeras och lastas om. Att vara människa utan bil där kändes skört och sårbart, man blir liten på de stora oskyddade ytorna. Förutom parkeringsplatserna finns oftast i princip inget ordnat för chaufförerna – inga trottoarer, gångmarkeringar eller sittplatser. Känslan var att här sker tillträde på egen risk. De flesta chaufförer verkade tillbringa sin lediga tid i hytten, de var vänliga men hade lite tid och/eller kunde inte prata engelska. Att filma kändes inte helt ok, de flesta chaufförer verkade bli nervösa av kameran.

Torells undersökning av dessa platser kom med svårigheter men gav också insikter som förde projektet vidare.

LT: Jag blev varnad från flera håll. Jag fick höra att om jag skulle filma så skulle jag aldrig göra det ensam. Att det finns kriminella

S 10

ligor som rör sig i dessa områden och att filmningen kunde utgöra ett hot både för mig och dem. Parallellt pågick mitt arbete i ateljén, där jag tittade på ramverken runt platserna. Jag läste studier och texter av Sveriges Åkeriförening, Trafikverket, fackförbundet Transport och om planering- och visionsarbete av nya terminaler. Ett nytt kontaktnät började byggas upp. Den aktivitet som kändes mest naturlig i sammanhanget var att plocka skräp. Dessa rastplatser var oerhört skräpiga. Reflexkläder, skräpplockare och soppåsar köptes in.

Den första publika skräpplockningen gick under titeln Scen 2. Torell gjorde en inbjudan som gick ut till politiker, kommunala tjänstepersoner, poliser, företag och människor som på det ena eller andra sättet var knutna till LogPoint South.

LT: I mitt arbete som konstnär är kroppen ett verktyg. Ju fler sinnen som är närvarande när vi upplever något desto snabbare förstår vi. Här var det uppenbart att politisk idé och politisk verklighet stod långt ifrån varandra. Chaufförskropparna fanns knappt nämnda i någon visionsplan. Verktuget 'fysisk förflyttning av kropp' kanske skulle kunna medverka till förändring. Chaufförerna är ändå platsens huvudpersoner, de är de som behöver vila. Tanken var att bjuda in många människor med någon form av ansvar för platsen, att vi tillsammans skulle gå i dialog med den och få en subjektiv fysisk erfarenhet och känsla av rastplatsen. Flera var intresserade men ett fåtal kom.

Tio sopsäckar med skräp fylldes på en timme och drygt 20 pet-flaskor fyllda med urin talar sitt tydliga språk. Varken arbetsmiljö eller rastplatsmiljö var särskild trevlig eller kändes omhändertagen. Chaufförerna vi träffade ville ha någonstans att sitta och sa skattandes att lite julpynt hade varit fint. Det kändes olustigt att efter all denna tid och nya kunskap om dessa fruktansvärda förhållanden lämna detta arbete utan att göra en mer permanent markering. Dessa tankar tog jag vidare med Jönköpings kommun och fick gehör. Det är det som har varit så fantastiskt med detta projekt, att kommunen verkligen har stått vid sitt ord, lyssnat och på olika sätt försökt att gå processen till mötes.

S 11

Sista delen av Lisa Torells projekt blev två avslutande verk med titlarna Rödlistad samhällsfunktion #1 och Rödlistad samhällsfunktion #2 Ett performance och ett permanent verk.

LT: Utgångspunkten för mig genom hela projektet har varit ett intresse för estetik och omsorg samt lika möjligheter i det offentliga rummet. Genom tillfälliga aktioner, performance och avslutningsvis en permanent gestaltning har jag velat skapa en plattform för dialog om förbisedda sociala frågor kopplade till yrkestrafik. Något som har slagit mig genom hela perioden är hur chaufförerna återkommande blivit omänskliggjorda på olika sätt: "Det kommer inte spela någon roll vad du gör där, konsten kommer att vandaliseras, chaufförerna är inte intresserade av skönhet, de bryr sig inte om hur rastplatserna ser ut." Det var ett märkligt sätt att frånsäga sig ansvar. LogPoint South var en perfekt plats för den avslutande markeringen. Jag hade upparbetat mycket kunskap om platsen, som med lite optimism skulle kunna bli en vacker park. Eftersom platsen ägs av kommunen skulle framtida förvaltningsansvar lösas lättare. LogPoint South är också klassad som en säker uppställningsplats vilket innebär att den ska vara bevakad dygnet runt, något som gjorde mitt arbete lite tryggare.

Apropå trygghet så innebar promenaden till platsen ifråga livsfara för fotgängare. Ett övergångsställe saknades. Det är påtänkt och i framtiden kommer nog en lösning på problemet. Jag tänkte att jag skulle kunna göra förskissen för att kanske påskynda kommunens process med det riktiga övergångsstället. En natt i juni stängdes vägen av och under ett fyra timmar långt performance, Rödlistad samhällsfunktion #1, sprayades ett autentiskt övergångsställe upp i skala 1:1 med kalkspray som jag sedan tvättade bort. Allt filmades från markplan och från luften. Publiken var ett par chaufförer, samt anställda på Circle K.

Jag ville att det permanenta verket skulle vara en funktionell metafor för allt som platsen saknade. Jag tänkte på samhällets offentliga ansvar, på offentlig exteriör generellt och på vad chaufförerna

sagt. Jag tänkte också på konstnärens ansvar – att göra konst. Det var viktigt att det jag skulle göra primärt var konst och sekundärt fick en funktion, elementen i konstverket placerades därför på podier som skulpturer. Det blev grusbelagda trottoarpodier.

Kärnan i installationen är information, vila och hälsa och belyser de förbättringar jag anser vara nödvändiga för att förbättra de ofta hårda och otillräckliga förhållanden som yrkesförare möter under sina lagstadgade viloperioder. Verket består av en informationsskylt i trä, möbelskulpturer i betong, en grill och ett prefabricerat gym i trä. Tanken med betongskulpturerna är att man ska kunna se att de är gjorda av en mänsklig hand, lite klumpigt, men med kärlek. Min inspiration var sagan om de tre små björnarna. Sprayschablonen gestaltades med tanke på flera av förarhytterna, särskilt de från Östeuropa, som ofta är täckta av virkade tyger. Jag ville ha en "rå" hemmakänsla. Flera av chaufförerna kom förbi när vi installerade och var både rörda och glada. Någon sa att soffan och pallen var vackra.

S 12

Lisa Torell (född 1972, Göteborg) kommer från det performativa och platsrelaterade fältet, där det alltid är kontexten som avgör material, approach och resultat. I hennes konstnärskap undersöker hon frågor knutna till vår offentlighet – samhället är den drivande kraften.

S 13

JENNY NORDMARK

Uppdraget som skulle resultera i en permanent gestaltning utfördes av Jenny Nordmark som arbetade med beständighet och tidsperspektiv, ideella föreningar och forskning kopplat till Vättern. Projektet som fick namnet *Rädda konsten* består av flera delar, från rent historiska referenser till samtida frågeställningar.

Jenny Nordmark: Uppdraget uppmanade till att undersöka både i vilka rum konsten verkar, var konsten placeras och hur den går i dialog med bland annat civilsamhället. Vättern är en central del av Jönköpings kommun och är ständigt aktuell genom till exempel miljö- och klimatfrågor, vattenförsörjning, ökad militär verksamhet, gruvetablering och de intressekonflikter det innebär. Dessa utmaningar skapar naturligtvis ett engagemang hos medborgarna vilket konstprojektet vill spegla och gå i dialog med. Projektet rör sig över hela Jönköpings kommun och eftersom Vätterns vatten inte bryr sig om vare sig kommun eller länsgränser ämnar projektets tematik engagera hela Vättern för en dag. Vättern som ett torg för medborgare.

Nordmark arbetade genom platsbesök, studier i arkiv, kontakt med ett antal lokala föreningar och intressegrupper samt tjänstemän inom Jönköpings kommun och region vilket gav inspirationen till konstverket. Med sitt fria utforskande format innebar Överraska, variera, förändra många utmaningar.

JN: Första utmaningen var att ta sig an en hel kommun som jag inte känner, det kräver en hel del research om både vad kommunen är idag och dess historia, vara på plats och möte med olika människor. Därför var en skissperiod på ett år väldigt tacksamt. Den andra utmaningen var att välja riktning i det enorma materialet. När projektet sedan börjar skapa en inre logik och sina egna regler är det bara att följa med och se vad som kommer ut på andra sidan och arbeta med och för dess konsekvenser. Samtidigt har dessa utmaningar varit en otrolig tillgång för mig som konstnär som gillar att arbeta med stora kontexter och hitta olika gemensamma nämnare och röda trådar och binda ihop det till en berättelse och gestaltning.

Med Vättern som övergripande tema refererar det konstnärliga arbetet till historiska företeelser för att belysa aktuella frågeställningar. Nordmark utgick bland annat från en båtaktion som anordnades år 1988 och utfördes av föreningen *Rädda Vättern*. Genom sin insats lyckades föreningen få Aspa bruk att radikalt minska sina utsläpp i Vättern. Inom ramen för uppdraget startade Nordmark därför en ny förening, *Rädda Konsten*, som sommaren 2024 utförde en båtaktion.

JN: *Rädda Vättern*, nuvarande *Aktion Rädda Vättern (ARV)*, har många likheter med rörelsen *Rädda Kalix och Kaitum älvar* vars ordförande Olof bodde i min hemby. 1983 genomfördes bland annat aktionen *Budkaveln*, samma namn som en aktion ARV genomförde 2022, då människor paddlade längs Kalixälven, från Kaitum vid foten av Kebnekaise till Kalixälvens mynning och samlade namnunderskrifter längs älven. Till slut efter många års kamp, beslutade Riksdagen 1986 att de fyra större norrländska älvarna, Kalix älv, Torne älv, Pite älv och Vindelälven skulle skyddas. 1993 stärktes skyddet ytterligare då älvarna klassades som nationalälvar och därigenom fredades från utbyggnad. Olofs änka Ingegerd lämnade in allt material från flera årtiondens idogt ideellt arbete till Norrbottens folkrörelsearkiv. Hon sa att det var hans livsverk.

Genom *Rädda Konsten* vill jag belysa andra föreningar, historiskt och idag. Namnet *Rädda Konsten* är direkt kopplat till *Rädda Kalix och Kaitum älvar* och *Rädda Vättern* men kan även härledas till andra föreningar, organisationer och demonstrationer. Ordet rädda; att hjälpa, befria, sätta i säkerhet, bevara oskadd, (för)skona kan appliceras på barnen, miljön, klimatet, Palestina, vården. Den sistnämnda höll en demonstration i Jönköping under vårdstrejken, Vad ska vi göra? Rädda Vården! När? Nu! När när när? Nu nu nu! med *Rädda Vården* skrivet på stora banderoller samma dag som *Båtaktionen* genererade flaggor med olika *Rädda*-budskap.

Båten i Nordmarks aktion inspirerades av två båttyper som är specifika för Vättern och som producerades lokalt – *Råbocken* och *Vätternsnipan*. Båtens segel vävdes av föreningen *Handvävare* i Jönköpings län,

bestående lokala vävare och delvis lokalodlat lin enligt Råbockstraditionen och skrovet utgick från en Vätternsnipa som är utställd på Jönköpings läns museum. Vätternsnipan inrymmer en historisk kunskap som finns nedärvd i snipans utformning, som att längden är anpassad till att klara Vätterns vågor. Förlagan skannades med hjälp av tekniken fotogrammetri, där en mängd bilder på snipan översattes i ett dataprogram till en digital version med rätt mått och form. Den digitala versionen bearbetades till en 3D-fil och printades i ett biologiskt nedbrytbart material. Efter *Båtaktionen* ankrades Vätternsnipan utanför resecentrumet med idén att sänkas. En anmälan om den planerade sänkningen gjordes till Länsstyrelsen. Den beskrev hur Vätternsnipan skulle vittra med tiden och att det upplösta materialet skulle finnas kvar under lång tid på grund av Vätterns långa omsättningstid. Det nekades av Länsstyrelsen.

JN: Motiveringen, att det saknades forskning på hur materialet ter sig i sötvatten och studier kring hur fisk och andra vattenlevande organismer påverkas av att konsumera mikropartiklar av materialet saknas nästan helt, kanske skulle kunna tolkas som ett stöd för forskningens viktiga roll i samhället och att miljön prioriteras. Den lilla Vätternsnipans eventuella miljöpåverkan på Vätterns vatten och ekosystem där forskningsbaserad evidens saknas. Men samma myndighet, Länsstyrelsen, godkände militärens utökade, allt tätare sprängningar och skjutningar i Vättern, trots Mark- och miljödomstolens uppmaning till regeringen att häva beslutet. Systemet, vem som har rätt till Vätterns vatten trots stor miljöpåverkan, synliggjordes tydligare i och med Länsstyrelsens avslag. Vätternsnipan som var gjord för att sänkas och brytas ner är nu på ett båtupplag i väntan på ny plats, tillfällig eller permanent.

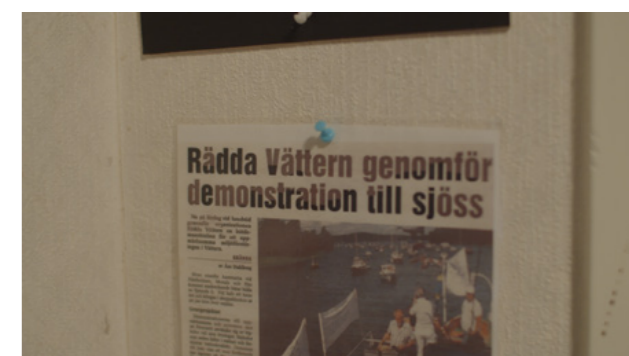
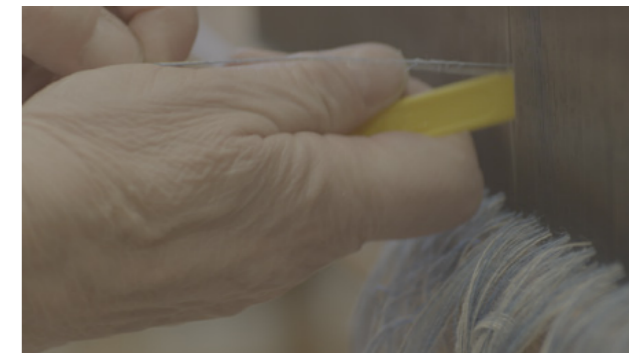
Seglet kommer att få en permanent placering på nya Rosenlundsbadet, som färdigställs 2029. Det material som aktionen och föreningen genererade lämnades som ett sista steg in till Jönköpings läns folkrörelsearkiv. I processen med båten uppkom frågor kring vad permanens är, vilket inte definierades i uppdragsbeskrivningen.

S 14

JN: Mer traditionella uppdrag har en tydlig kontext och plats, till exempel en rondell, ett torg, en skola och så vidare, vilket gör att det konstnärliga gestaltungsuppdraget har tydlig ram att förhålla sig till. I arbetet med *Överraska, variera, förändra* öppnades uppdraget upp för vidare tolkning av vad offentlig konst kan vara, här fanns igen given plats mer än någonstans i kommunen definierat och med det kom även frågan om permanens och gestaltning. Det jag i efterhand fått veta var att kommunen under arbetet med projektet gått från att definiera permanens från, för en längre framtid, till att vara mer förhandlingsbar. Frågan om permanens skapades framförallt utifrån projektets logik och inneboende berättelse, olika typer, steg och gestaltningar av permanens i förhållande till tid, plats och medborgare.

Förutom seglet som får en mer traditionell permanent plats i en offentlig byggnad ser jag *Rädda Konsten* och *Båtaktionen* permanens i det kollektiva minnet; att dela en upplevelse tillsammans och arkivminnet; för att förstå varför saker har blivit som dom har blivit, medborgarens möjligheter att påverka och föreningslivet som en aktör i samhället, som en del av vårt samhälle och kulturarv.

Jenny Nordmark (f. 1980, Kalix, Sverige) utforskar genom konst, arkitektur och scenografi ämnen som rör demokrati och miljö, det lokala och det globala inom offentlig konst. Nordmark arbetar med platsspecifika installationer, aktioner och materialitet i beställda och egeninitierade projekt.

BLICK FILM Den tredje delen av *Överraska, variera, förändra* består av en konstnärlig dokumentation i formen av en film. Filmarna Mima Pastor och Palle Lindqvist från Blick Film fick uppdraget att följa Lisa Torell och Jenny Nordmarks projekt från början till slut för att dokumentera arbetet. Uppdraget hade tre fokusområden: det förmedlande, konstnärliga och det analyserande.

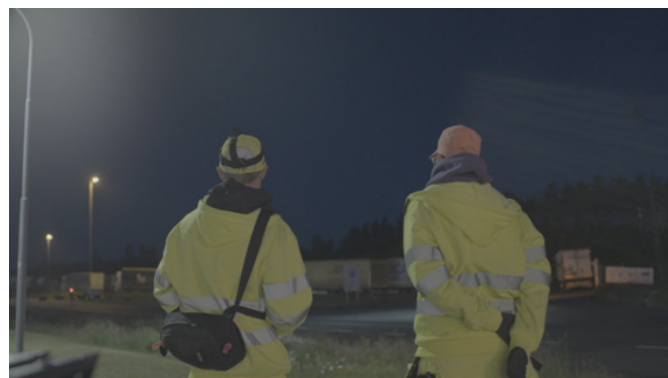
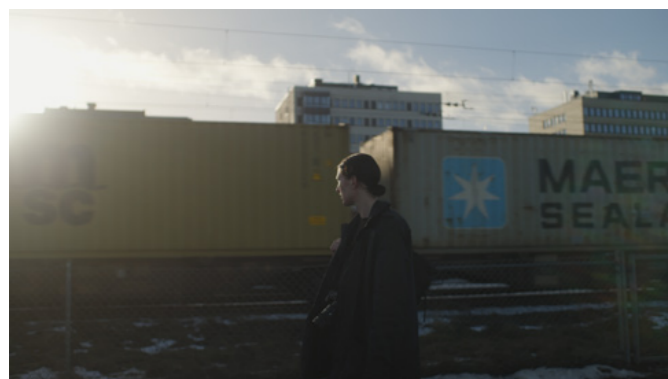
Blick Film: Jennys [Nordmark] och Lisas [Torell] processer har varit väldigt intressanta och den inblicken vi har fått i deras konstnärskap genom det här projektet har varit fängslande. Vi har försökt hitta en balans mellan dem, dels för att göra rättvisa för konstnärerna, dels på grund av en viss skyldighet mot det kommunala uppdraget som gick ut på att dokumentera processen. Filmen balanserar därför både konstnärernas arbete men har också mycket fokus på alla möten med folk i Jönköpings kommun, för att på så sätt göra även deras röst hörd. Både Jennys och Lisas processer har formats genom många möten med olika personer, och det har varit givande att få vara med och följa hur deras förståelse för de platser som fångade deras intresse har utvecklats.

Det var också spännande att få syn på deras konstnärliga metoder och hur de applicerade sina tidigare erfarenheter, intressen och blickar på just dessa fysiska platser.

I Jennys fall var det intressant att se hur hon kopplar sitt intresse för bl.a. förningssliv, klimatfrågor och engagemang, som varit centrala i hennes tidigare projekt, till en ny fysisk kontext och nya lokala historier.

I Lisas fall var det särskilt givande att se och få en förståelse för hennes performativa arbetsverktyg som hon använder för att förstå platser på nya sätt och för att iscensätta olika situationer.

I bägge fallen har det känts som att vi fått vara med i skeenden och rum som inte alltid är så synliga. Som Jenny säger vid något tillfälle i filmen "Ibland känns det som att det jag gör inte syns så mycket", något som kanske egentligen gäller många konstnärer som jobbar mer processororienterat. Men i detta fall har vi haft ynnesten att få vara med och ta del av dessa möten och situationer.

S 16

Uppdraget var friare i sin utformning än andra uppdrag. Man skulle kunna säga att det var luddigare. Här efterfrågades att inte bara att följa konstnärernas processer utan också ha frihet i uttryck. Ofta när man får en filmbeställning då ingår en plan för distribution. Här fanns inte en sådan, eller det var inte klart uttalat i uppdragets formulering. När man gör en film vill man att den ska ha möjlighet att ses av så många som möjligt och nå fram till en publik. Det finns egentligen två huvudsakliga distributionsformer för dokumentärfilmer, tv/streaming och filmfestivaler. Kanske att vi skulle haft en tydligare dialog kring detta initialt – då det ofta i sin tur dikterar faktorer såsom längd, äganderätt men också innehåll till viss del.

Uppdraget var initialt formulerat som 'följeforskning'. Vi har nog i stora drag tänkt att följeforskning är ungefär samma sak som det som vi alltid gör i egenskap av filmare. Vi följer och fångar in skeenden och händelser för att sedan, organisera, analysera, reflektera och slutligen presentera en slags berättelse märkt av våra intressen och ståndpunkter.

Distributionen kan kopplas till den förmedlande delen av uppdraget. Det fanns ett mål att filmen skulle hjälpa till att berätta om projektet för både en insatt konstpublik och en bredare allmänhet. Det fanns också en ambition att dokumentationen skulle kunna stå i sin egen rätt som en konstnärlig produktion och kanske till och med ett konstverk. Den här fria formuleringen gjordes avsiktligt för att låta filmarna använda sin egen röst för att berätta om *Överraska, variera, förändra*.

BF: Den öppenheten i formuleringen av uppdraget var bra för att vi inte visste hur de andra projekten skulle utvecklas och vi var öppna för de många intressanta processer som hände. Men det kan ha lett till att mer energi har lagts ner i vårt uppdrag än vad som kanske har efterfrågats, men vi fick göra vad vi vill.

Under projektets gång 2022–2023 och även in i 2024, samlade Blick Film ihop 80–100 timmar material som är uppdelat på 20 tillfällen. Slutfilmen räknas bli en timme lång.

BF: Nu är vi mitt inne i klippning, det är nu narrativet byggs på riktigt. Man ser att det

S 17

finns en tydlig berättelse. Det uppstår en dialog mellan Jenny och Lisa och deras olika sätt att arbeta på. Vi försöker hitta andra perspektiv för oftast har samtidskonst i media tydliga vinklar, hur skattebetalarnas pengar används syns till exempel mycket just nu. Men man styr inte heller över resultatet och hur folk kommer att tolka det.

Vi vill göra en film som är tillgänglig för en bredare publik utan att förenkla, så det finns ett slags pedagogiskt perspektiv som vi försöker förhålla oss till. Vi tycker att det ligger i uppdragets natur att kunna hjälpa till att skapa en förståelse för vad samtidskonst kan vara.

Ett annat perspektiv som också blivit tydligt är hur vi ser på själva begreppet 'publik'. När ett verk ställs ut på en konsthall så är publiken ganska enkel att definiera men i det här fallet har verken mött en publik där konsten kanske inte vanligen tar plats, i båthamnar och på uppställningsplatser för lastbilar. Vi har också fått vara med och följa just dessa möten och fångat upp reaktioner och reflektioner som skapar en tydligare bild av projektet.

Ytterligare ett perspektiv i arbetet har varit förhållandet mellan konst, politik och samhällsansvar. Hur ser konstnärerna själva på detta och hur kan projekt som dessa kanske synliggöra både möjligheter och begränsningar?

Slutligen jobbar vi just nu i klippningen med hur vi filtrerar allt detta genom vår blick. Vi experimenterar med voice-overs och texter för att på olika sätt kommentera processerna. Men det kan också i slutändan bli så att det är vårt urval och sätt att organisera materialet som utgör vårt perspektiv.

Uppdraget inom *Överraska, variera, förändra* var inte tänkt som ett traditionellt filmuppdrag. Det fanns utrymme för filmarnas konstnärliga praktik att påverka resultatet, men också för dem att ta en analyserande roll. På så sätt skulle slutresultatet bli en del av utvärderingen av projektet. Filmen visas i sin helhet i mars 2025.

BF: Filmen har nu titeln *I konstens namn*. Filmens arbetstitel hade en underrubrik: *Om rastplatser, byråkrati och båtaktioner*. Just

byråkratin visar sig på flera olika ställen i filmen när vi följer de bägge konstnärernas processer. På olika sätt synliggörs de motsättningar och glapp som kan uppstå i byråkratiska system och organisationer. I Jennys fall kretsar det kring processen med att söka tillstånd för att få sänka den 3D-printade båten medan Lisas arbete synliggör just de glapp som kan uppstå när det gäller ansvarsfördelning i byråkratiska organisationer såsom kommuner. I bägge fallen har vi varit med och fångat upp små scener där detta görs extra tydligt i vår berättelse.

Sammanfattningsvis har det hittills varit ett väldigt givande projekt och vi tror att det kommer bli en viktig film på så sätt att den kan synliggöra och förmedla ett arbete som ofta sker lite i det fördolda. Vi har fått ta del av konstnärernas processer på ett väldigt generöst sätt och hoppas på att kunna göra en film som både har pedagogiska, inspirerande och konstnärliga ambitioner.

Blick Film är ett produktionsbolag med fokus på konst och kultur och består av Mima Pastor och Palle Lindqvist.

S 18

S 19

AVSLUTANDE REFLEKTIONER

I *Överraska, variera, förändra* bjöds konstnärer in för att undersöka Jönköpings kommun och konstens förutsättningar i det offentliga rummet under en längre period – ett arbete som resulterade i två konstnärliga gestaltningar och en dokumentärfilm.

Projektet aktualiserade frågor om process och permanens i offentliga gestaltungsuppdrag, om de osäkerheter som kan uppstå i ett fritt utformat uppdrag och om förmedlingen och kommunikationens roll. Den här texten reflekterar över projektet utifrån dessa tre perspektiv för att avslutas i insikter och lärdomar för framtida gestaltungsprojekt.

Process och permanens

På många sätt utgick *Överraska, variera, förändra* från den konstnärliga processen, vilket inte minst syns i vikten av att involvera aktörer i Jönköpings kommun. Konstnärerna Lisa Torell och Jenny Nordmark tog fasta på detta, något som återspeglas i det tydliga spåret av samverkan i båda projekten. Torells arbete riktar blicken mot rastplatser och förhållandena för de som vistas där i sin yrkesroll, medan Nordmark istället gjorde en djupdykning i kommunens föreningsliv. *Överraska, variera, förändra* handlade om att skapa utrymme för samtidskonstens processbaserade metoder. I slutändan landade dock båda uppdragen i permanenta objekt, även om det kravet endast fanns formulerat i det ena uppdraget. Torells projekt, som inte hade kravet om en fast gestaltning, resulterade i en platsbildning bestående av en anslagstavla, ett utegym i trä och möbelskulpturer i betong. I det här projektet utgick konstnären från det tillfälliga genom att lära känna platsen och människorna som vistas där. Med performativa interventioner som skräpplockning och uppförandet av ett temporärt övergångsställe belyste konstnären de mänskliga behoven på platsen, och genom platsbildningen fick det temporära också ge upphov till något fast.

Nordmarks projekt *Rädda Konsten* skulle resultera i en permanent gestaltning. Verket som skapades var en båt i ett biologiskt nedbrytbart material och ett segel vävt av en lokal förening. I verkets konstruktion finns en inneboende kritik av begreppet permanens och dess innebörd, då materialen till viss del kommer upplösas med tiden. Dess permanens

finns i stället i de upprättade arkivhandlingarnas bevarande och genom föreningen som startades som del av projektet. Nordmarks projekt visar på en alternativ tolkning av vad ett permanent verk kan vara, där permanenten inte knyts starkt till själva objektet. Här bildas i stället en tråd till det förflutna genom historiska kopplingar till föreningarna och till framtiden genom bevarandet av projektet som arkivmaterial.

Dessa två projekt visar på många sätt hur konst i offentliga miljöer kan handla om mer än det permanenta objektet. Objekten som utformades i projekten kan snarare ses som ombud för konstnärernas processer och undersökningar, inte som slutresultat eller mål.

Frihet och osäkerhet

Med konstprojektet *Överraska, variera och förändra* utforskades möjligheten för ett obundet konstnärligt uppdrag där konstnären själv fick föreslå tematik, process och plats. Det handlade om att ge konstnärlig frihet utrymme inom ramen för en myndighets ansvar och regelverk. På så sätt prövades gränserna för vad en kommun kan möjliggöra i dialog med konstnärlig frihet.

I utformningen av uppdragen var ambitionen att ha så få begränsningar som möjligt för att konstnärerna själva skulle anpassa uppdraget efter sin praktik. Konstnärerna fick själva välja plats och sammanhang för sitt uppdrag, med geografisk begränsning till Jönköpings kommun. Den långa skissperioden välkomnades av konstnärerna som då fick utrymme att fördjupa sig i sitt arbete och i kommunen. På så sätt kan *Överraska, variera, förändra* beskrivas som ett fritt projekt. Den friheten, att arbeta utan att vara bunden till en strikt struktur, ger utrymme för experimenterande.

Öppenheten och den långa skissperioden genererade dock en oförutsägbarhet, vilket ställde högre krav på konstnären och uppdragsgivaren. Bristen på begränsningar och ett tydligt definierat sammanhang gör att projektet kan bli mer omfattande och röra sig i nya riktningar som man inte planerat för. I sådana skeden finns ett större behov av stöd till konstnären genom konstprojektledaren.

Kommunen, som en myndighet med lagar och regler att följa, utmanades i att balansera sitt uppdrag med den öppna processens oförutsägbarhet. Resultatet blev inte bara en

konstnärlig handling utan också en prövning av relationen mellan offentlig förvaltning och konstnärligt skapande. Projektet ställde frågor om hur dessa världar kan mötas på nya sätt och visade att det inom det strukturella finns utrymme för det oväntade och visionära.

Förmedling och kommunikation

Förmedlingen av *Överraska, variera, förändra* hamnade på många sätt i centrum. Det fanns stora kommunikativa aspekter inskrivet i uppdragens fokus på kommunen och dess invånare. I utförandet genomfördes också mer riktade kommunikativa insatser. En av de mer omfattande förmedlande insatserna var utställningen på *Konstväggen* i Jönköpings stadsbibliotek. Utställningen fick namnet *Stadens konst* och var ett sätt att ge allmänheten insyn i det ofärdiga projektet och framför allt konstnärerna och filmarnas processer.

I utställningen visade Lisa Torell en installation, *Scener 2022–2023*, som delvis handlade

om det hon kallar ett slags 'gigasamhällets baksida'. För henne blev *Konstväggen* ett tillfälle att dela med sig av platserna, inspirationen och hennes upplevelser i ett annat format än verbalt eller skriftligt berättande. Verket som visades bestod av video från flera av rastplatserna och en upptejpad ruta på golvet som visualiserade minimimåtten för en uppställningsplats som ska kunna rymma en lastbil.

Jenny Nordmark presenterade *Rädda Konsten* som ett verk i flera delar. Här kunde besökaren följa processen från uppstart av en ny förening till planeringen av *Båtaktionen* sommaren 2024. I utställningen visade hon en modell av hur *Båtaktionen* skulle se ut och på väggen fanns slagord från föreningen *Rädda Vättern* och den aktion från 1988 som inspirerat hennes projekt. Här fick betraktaren också ta del av artiklar kopplade till föreningar och organisationers arbete kring Vättern.

Blick Film visade utdrag från sitt arbete på skärmar för respektive projekt. I och med att deras process var analyserande och framför allt dokumenterande så var filmen i samma skede som de övriga uppdragen. Det som

kunde visas i utställningen var uppstarten för hela *Överraska, variera, förändra* och var de olika uppdragen befann sig just då. Den analyserande aspekten är mer synlig i slutklippningen av filmen.

Att dela med sig av konstnärliga processer under arbetets gång kan skapa en risk för att konstnärns intentioner eller ofärdiga idéer missförstås, eller att processen störs av externa förväntningar. Så blev inte fallet för *Överraska, variera, förändra*. Däremot blev utställningen ett sätt för konstnärerna att bearbeta sina skisser på ett sätt som förstärkte deras idéer och öppnade upp för dialog med publiken. Det visade sig vara positivt på grund av den ökade transparensen och möjligheten till oväntade insikter och nya perspektiv.

Inom förmedlingsarbetet ingick även kommunikation riktat till press. Jenny Nordmarks projekt fick mycket utrymme i lokalpressen med artiklar som tog upp olika aspekter av verket – allt från skisspresentationen, *Båtaktionen*, och vilka delar

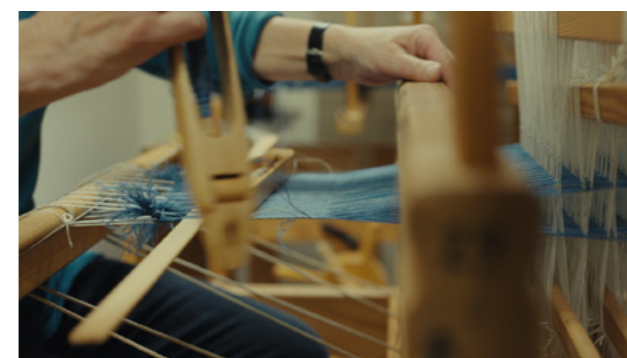
LT: Med gigasamhällets baksida syftar jag på hur vår marknad blivit digital, en slags ny typ av arbetsmarknad där arbetsgivarna tillgodoser sina behov genom att anlita tillfälliga arbetstagare som gör 'gigs'. Och det icke-arbetsgivaransvar som detta medför, något som synliggjorts i branscher som t.ex. matbud. Konsumenterna klickar på 'köp' på våra datorer och vill sedan ha våra varor inom 24 h. Vad händer när arbetsgivaren inte längre behöver tänka på arbetsplatser, när fikarummet är hyttan för att arbetsplatsen är fordonet?

av skissen som genomförts, till Länsstyrelsens avslag, att personer hade ringt sjöräddningen under aktionen, samt en reflekterande text om verket. Det fanns också mer granskande artiklar som tog upp användningen av kommunala skattepengar i *Överraska, variera, förändra*, samt Nordmarks konstverk

och aktionen *Rädda Konsten*, där konstnären svarade på kritiken.

En tvetydighet kan ses i överblicken av förmedling och kommunikation under projektet. Förmedlingen är inbyggd i både de konstnärliga och dokumenterande uppdragen. Samtidigt togs inte en tydlig kommunikationsstrategi fram uppstartsskedet, utan snarare skedde framtagandet av en sådan jämsides med projektets gång. Kulturförvaltningen i Jönköpings kommun påbörjade ett arbete med att utveckla sin process internt, däribland arbetet med kommunikation. Under perioden som *Överraska, variera, förändra* utfördes infördes nya obekräftade rutiner som också fick ändras under arbetets gång. Från detta har lärdomar

S 20

S 21

dragits som har bidragit till ett uppdaterat arbetssätt kring kommunikation.

Konstnärerna i *Överraska, variera, förändra* har i utvärderingar framfört en önskan om en mer genomtänkt och explicit strategi för förmedling och kommunikation där konstnär och beställare arbetar mer synkroniserat. På så vis skulle konstnären utsatthet kunna minimeras.

Framåtblick

En återkommande aspekt av *Överraska, variera, förändra* är relationen till gestaltad livsmiljö och hur dess principer kan appliceras på offentlig konst. Projektet har agerat som en motor för idéer och koncept som genererat flertalet effekter i kommunens arbete. Effekterna och lärdomarna har inkorporerats löpande. Parallellt med projektet har arbetet med gestaltad livsmiljö breddats och lyfts på flertalet olika vis.

På policynivå har gestaltad livsmiljö som term och område lyfts fram i *Kulturplan & Kulturstrategi 2023-2026*, i Kultur- och fritidsnämndens *Riktlinjer för anskaffande av konstverk*, samt kommunens arkitekturstrategi *Hela Jönköping genom arkitektur* som förtydligar konstens roll: "Jönköpings kommuns mål och ambition är att ge kommunens invånare och dess besökare tillgång till ett varierat, nyskapande och högkvalitativt konstutbud. Ambitionen är att utveckla kommunens arbete med konst i offentliga rum, bland annat genom att ge konsten en framträdande roll i samhällsplanering och i utveckling av stad och landsbygd." s13

På ett mer praktiskt plan har många initiativ inom ramen för kommunens ordinarie arbete med konst i det offentliga rummet vidgats. Metoder som ser konstnären och curatorn

som en av flera viktiga kompetenser i samhällsutvecklingen har inspirerats av *Överraska, variera, förändra*. Därigenom har konstnärlig och curatorisk kompetens kunnat nyttjas som kunskapsgenererande i kommunens tidiga planeringsskeden, både inom fastighets- och detaljplanarbetet.

Inför framtida konstprojekt kan man titta närmare på frågor kring styrning inom ramen för gestaltad livsmiljö. Hur skapas en balans mellan behovet av att ge riktning och friheten

att tänka och skapa utan förutbestämda ramar? I denna kontext blir dialogen avgörande – en dialog där det är lika viktigt att tydliggöra förväntningar som att ge plats för olikartade tolkningar och perspektiv. Vad förväntas egentligen av de som deltar? Hur säkerställs att konstnärlig frihet, processer och resultat syftar till samma sak?

Att arbeta med gestaltad livsmiljö innebär ofta att olika parter, som konstnärer, tjänstepersoner, invånare och andra aktörer, behöver navigera mellan sina respektive utgångspunkter och förhållningssätt. Här är det viktigt att utreda förväntningar och skapa gemensamma referensramar, inte för att begränsa processen, utan för att säkerställa att alla berörda parter förstår varandra. Detta kräver inte bara tydlig kommunikation utan också en öppenhet för att låta processen formas i dialog med de olika röster som finns representerade.

Resultatet av ett projekt som detta är därför inte bara ett konstnärligt verk; utan också ett sätt att pröva och ompröva relationen mellan konstnärlig frihet, offentlig förvaltning och medskapande i byggandet av vårt samhälle.

S 22

S 23

KOLOFON

Överraska, variera, förändra
– En rapport om arbetet med utforskande konstnärliga uppdrag i kommunal regi

Redaktörer: Alida Ivanov, Elina Lund

Förarbete: Sara Rossling

Text: Joel Albinsson, Blick Film, Alida Ivanov, Filip Zezovski Lind, Jenny Nordmark, Lisa Torell, Åsa-Viktoria Wihlborg

Korrektur: Alida Ivanov, Elina Lund, My Draiby-Fredberg

Formgivning: Aron Kullander-Östling

Tryckeri: Arkitektkopia

Foton: *I konstens namn*, 2024, stillbild. Film av Blick Film (Palle Lindqvist och Mima Pastor)

Rapporten togs fram av ArtPlatform AB på uppdrag av Jönköpings kommun.

Ansvarig utgivare: Jönköpings kommun, Kultur- och fritidsförvaltningen

